
Mezinárodní konference

100 let od založení KSČ

Dědictví československého komunismu

Ústav pro studium totalitních režimů a Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i., si Vás dovoluji pozvat na mezinárodní konferenci *100 let od založení KSČ: Dědictví československého komunismu*, která se uskuteční v Praze ve dnech **19. – 21. května 2021**. Konference usiluje o komplexní pohled na fenomén československého komunismu, spojuje proto tradiční historickou perspektivu s hledisky jiných oborů, zejména politologie a sociologie, které analyzují důsledky komunistické minulosti na fungování liberální demokracie po roce 1989. Tematicky se program konference neomezuje pouze na vývoj komunistické strany jakožto instituce, ale zahrnuje též širší společenský kontext jejího působení. Pořad jednání je rozdělen do jednotlivých, tematicky členěných panelů, které se zabývají mezinárodněpolitickými, vnitropolitickými, bezpečnostními, hospodářskými a sociálními otázkami. Panely zahrnují časové období od první světové války po současnost. Vítány jsou obzvláště mezinárodně komparativní příspěvky porovnávající vývoj v Československu s dalšími středoevropskými státy a zachycující kontinuity i diskontinuity jevů napříč běžně užívanými mezníky politických dějin. Přijímáme však též dílčí analýzy odrážející výsledky nejnovějšího výzkumu. Preferována jsou českou historiografií doposud opomíjená témata zachycující vývoj na Slovensku a Podkarpatské Rusi či situaci uvnitř národnostních menšin.

Termín a místo konání: 19. – 21. května 2021 v Praze

Pořadatelé: Ústav pro studium totalitních režimů a Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i.

Přijímáme příspěvky k těmto tematickým okruhům:

1) Mezinárodní vztahy: Československý komunismus kolonizovaný i kolonizující

Československý komunismus jako součást mezinárodního komunistického hnutí a později sovětského bloku. Proměny internacionalismu, vztah k Moskvě a ostatním komunistickým stranám, ale též k vlastním národnostním menšinám, zejména situace na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Politické, hospodářské i kulturní postavení Československa uvnitř sovětského bloku. Vztah ke komunistickým a socialistickým stranám na Západě a ve Třetím světě. Existovala skutečně nějaká potlačená „československá národní cesta“ k socialismu? Význam studené války pro formování československého komunismu? Studenti a dělníci ze socialistických a rozvojových zemí v Československu. Fungovala pro ně ČSR/ČSSR jako „výkladní skříň“ komunismu?

2) Nástroje mocenské dominance: Československý komunismus jako vykonavatel i jako oběť represe

Prvorepubliková ilegální činnost KSČ, diskontinuity a kontinuity druhého a třetího odboje. Podoby a proměny represivních a disciplinačních mechanismů. Role čistek a kádrování. Hledání nepřátel uvnitř strany. Strana vyloučených, role exkomunistů v Chartě 77 i mimo ni.

3) Hospodářská a sociální situace: Československý komunismus jako zastánce sociálně slabých i jako překážka růstu životní úrovně

Sociální politika KSČ od protestních pochodů nezaměstnaných ve 30. letech přes poválečný sociální stát, poúnorovou transformaci společenské struktury, technokratismus a počátky konzumní společnosti 60. let až po zastydělý industrialismus a ekonomickou i sociální stagnaci normalizační éry. Strategie materiální pacifikace, legitimizační funkce sociální politiky a její limity.

4) Politický systém: Československý komunismus jako radikální oponent i usurpátor forem moderní parlamentní demokracie

Obecný vztah komunismu, modernity a liberálních demokracií. Postavení KSČ v meziválečném politickém systému, socialistická demokracie jako demokracie „vyššího“ typu, supremace moci a popření pluralitní demokracie, komunistická strana a parlamentní demokracie po roce 1989. Parlament a další ústavní instituce a demokratické procedury jako nástroje vytváření obrazu legitimacy vlády KSČ v letech 1948–1989. Specifika vztahu československého komunismu k parlamentní demokracii oproti jiným zemím sovětského bloku.

5) Strana a společnost: Československý komunismus jako spontánní masové hnutí i centralistický byrokratický aparát

Od strany lidu ke straně protilidové. Komunikace mezi stoupenci a vedením strany, funkce členské základny KSČ pro každodenní chod společnosti, práce stranického aparátu, vzájemná interakce členské základny, stranických elit a bezpartijních. Proměny stranických elit, role klíčových vedoucích funkcionářů. Vývoj komunistických satelitních organizací a spolků. Projevy, zdroje a formy společenské loajality, úskalí interpretace relativní stability, hranice komunistické diktatury a panství jako sociální praxe.

6) Dědictví: Odmítnutí komunismu jako výchozí bod legitimizace československého polistopadového politického systému i zdroj paměťových konfliktů

KSČ po ztrátě monopolu moci, průběh československé transformace, vývoj radikální levice po roce 1989, KSČ(M) jako antisystémová strana. Vývoj polistopadové politiky paměti, nakládání s pomníky a dalšími místy paměti, problematika možného zákazu komunistických stran. Antikomunismus jako nástroj politického boje.

Zájemci o účast se mohou hlásit s abstrakty svých příspěvků (max. 800. znaků) týkajících se uvedených témat na e-mailovou adresu matej.bily@ustrcr.cz do 1. ledna 2021.

Vydání sborníku z konference není plánováno. Přípravuje se však tematické číslo časopisu *Securitas Imperii*, které bude publikováno v anglickém jazyce. Zájemci, kteří by chtěli svůj

příspěvek upravit do formy studie a poslat jej do recenzního řízení, se mohou obrátit na šéfredaktory časopisu (securitas.imperii@ustrcr.cz).

Organizační výbor konference:

Matěj Bílý

Jakub Šlouf

Jiří Kocian

Tomáš Vilímek

S případnými dotazy se prosím neváhejte obrátit na níže uvedený kontakt:

matej.bily@ustrcr.cz

tel. 775 198 967